

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
háshoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

50. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 164. sz.) czímzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmintetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési fölhívás

„Székesfejérvár”

társadalmi hetiközöny

1874-ik év IV. évfolyamára

Egész évre 4 frt.

Félévre 2 frt.

Negyedévre 1 frt.

Az előfizetési pénzeket mielőbb kérjük a lap kiadó-hivatalához **Klökner Péter** könyvkereskedésébe küldeni, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

Vidéki előfizetések megtételére ajánljuk a postai 5 kros utalványok használatát.

A kiadó-hivatal.

Megyei pénzügyintézetek.

A jelen, pénzügyi viszonyainkra nehéz, inséges és terméketlen év szomorú hatását mindnyájan súlyosan viseljük; s ezt főleg nehezen érzik megyei, nagyrészben gazdaszat és mezei iparral foglalkozó lakóink.

Megyénk egyike levén azon hazai területeknek, mely már természeti fekvésénél fogva is, főleg földművelésre van utalva, melynek majd minden ága kisebb nagyobb mérvben üzetik is. Mint főleg földművelő megye leginkább vagyunk kitéve a természet veszélyes játékának s leghamarabb érezzük annak irányunkban mostoha voltát, mindezeknél fogva,

épen ily szomorú viszonyok közt hasznos dolgot vélnünk tenni, ha megyei pénzügyintézetekről, habár röviden is megemlékezünk; mely intézetek a természet játéka által sujtott kisebb-nagyobb gazdaságok birtokosait gyakran a végenyészettől leginkább s leghamarabb megmenthetik épen ily sujtó körülmények között. — Ezen részint a természet mostohaaságából, részint más körülményekből származó nyomasztó állapoton segitendő, egyes előrelátó tapasztalt férfiak által hoztattak létre oly intézmények, melyek által a sujtottak segélyezésére czéloztak. A nagyobb birtokosok segélyére a nagyobb pénz- és hitelintézetek levén, ezekről nem szólnunk, hanem mivel megyénk igen sok kis birtokos foglal magában, ezek javára alakított pénzügyintézetekről emlékezünk meg.

A kisebb állású, kevés értékkel bíró iparosok, kézművesek, munkások és kisbirtokosok szemközt a nagytőkések és pénzemberek majdnem kizárólagos társulásával a tőke és hitelhiány miatt szükségét érezték szorosb egyesülés és társulatba való sorakozásnak, saját helyzetük súlyos állapotán leendő változtatás és emelés tekintetéből. E végett először Angliában indult meg a mozgalom, mely continensünkre is átlépve, hasznos irányba nálunk is, főleg az utóbbi évtizedekben szép eredményt hozott létre. E mozgalmak eredménye a népbankok létrehozása volt. „A népbank lényege, mint egy kitünő nemzetgazdászunk meghatározta — abban áll, hogy az alsóbb munkásosztályok (nálunk kisebb birtokosok és gazdák) hitelhiányán azáltal segít, hogy a bank hitelszükségelő tagjai öszhitelüket az egyes tag hitele helyébe teszik, s egyesített társulati hitelük alapján a tőkések bizodalját megnyerik.”

A népbankok, mint pénzügyintézetek, nemcsak a

segélyre szorultaknak vagyoni gyámolítást adnak, hanem akár heti, akár nagyobb havibefizetések által a befizetőnek vagy annak, kinek részére a befizetés történik, bizonyos összeget biztosítanak, mely jövő életpályájuk folytatásához alapul szolgálhat; ennél fogva a népbankok nem egyedül a kisbirtokosoknak, melyekkel eddig főleg azért, mert megyénkben elég számmal vannak foglalkozva, de a munkásosztály hitelveszélyeinek orvoslására szolgál, s elősegíti az új tőkék képezését, apró megtakarítások utján épen azon rétegekben, melyek a segélyt leginkább igénylik. — A szegény munkás, iparos vagy kézműves, heti apró betétek által, melyek alig lehetnek terhesek reája, akár saját maga részére ipara jövőnd javítására, vagy a természeti mostoha körülmények alkalmával segítségére, akár gyermekei részére jövő sorukon segitendő, lassanként szép összeget gyűjthet össze, illetőleg biztosíthat, ily népbankok által; de nemcsak az iparos, hanem hasonlólag a kisbirtokos is nemcsak a fentebbi czélokra, de főleg gazdaságának javítására, főleg mostoha években, akár többek hitelének biztosításáról, akár saját értéke, hitele folytán nem csekély összeghez juthat előnyös kamatok és visszafizetési feltételek mellett és szabadulhat az uzsorások körmeitől, kiknek kölcsöne folytán, meglehet vagyona is kockára lett volna téve.

Ezenkívül ezen népbankoknak, erkölcsi hatásuk is van; mert mellözve minden államsegélyt vagy alamizsnát saját szorgalmuk által szerzett s megtakarított fillérek összegyűjtése, tehát takarékoság utján szerzik meg az egyesek a befizetendő összegeket, így tehát a polgári önbecsület és az önszegély eszméje által vezéreltetnek. „Segíts magadon, s Isten is megsegít!” mondja egy régi közmondás. Önszegély vagy közalamizsna, s ha az utóbbi czélra a közva-

TÁRCZA.

Gazdag vagyok búban

Gazdag vagyok búban, gondban, —
Az örömet nem ismerem, —
A csalódás és csalatás
Keseríti sós kenyerem.

Boldogságról nincs már hitem,
A mosolyt rég elfeledtem; —
Már azon is kételkedem:
Igazságos e az Isten!

(Az emberek, — de mit szóljak
Hisz az mindig ily formán volt, —
Egyik önző, másik tolvaj
S a leggazabb fényben tombolt.)

Oh de kinos küzdelmim közt
Van én nekem két vigaszom,
Mely felemlés és enyhét ad,
Midőn köny pereg arczomon.

Az egyik a mély szeretet,
Melyet érzek forrón, hiven,
Oly lény iránt, ki legjobban
Sértett a föld kerekiségén;

A másik, hogy rövid az ut
— S napról-napra fogy — siromig;
S ott csendesesen egy öl mélyre
Az égő hint eltemetik.

Csitári.

Levél a fővárosból.

Budapest, decz. 10. 1873.

A téli saison beálltával legmúltóbban azzal kezdetem fővárosi tárcza-leveleimet, hogy: van már nálunk — jég! De ne azt a jeget tessék érteni, mely ablakainkon, vagy (itt a fővárosban) legfelebb a házereszekről csügg alá, mint egy-egy kis szerencsétlenül járt álomjáró; sem azt a jeget, mely Kerkapoly és Tisza minister urak távozásainak csalódnék a kegyes zületet lehűt, mert mindkettőben csalódnék a kegyes olvasó. Mert a közérzület éppen nincs lehűtve e hír hallatára és az ablakok jégvirágai, valamint a házakról alácstüggő jégcsapok minket — ezuttal legalább — éppen nem érdekelnek. De tessék azt a jeget érteni, melyet nem egy ifju (?) uracs, sőt maguk a szép hölgyek is többre becsülnék olykor, mint a legforróbb szerelmi lángokat, s mert végre is e jég igen alkalmas arra, hogy a szerelmi lángok ha tetszik itt még jobban lobogjanak, sőt hogy azokat itt gyujtsuk meg igazán, ha eddig netalán csak titokban s elfojtva pislákolnak keblünk mély rejtekeiben. Még sok érdekes mondani-valónk van s azért csak eláruljuk, hogy ez a jég tulajdonképen a városligeti tavon van, de még nem

egészen használható állapotban. Értem a korcsolyázó egylet tagjait; nem mintha ők használható állapotban nem lennének, de mert még most ők nem használhatják e jeget. Érdekes látni, a mint naponkint számosan vizsgálgatják e tavat, ha valjon hozzáférhetnek-e már? s ha valaki nem tudja elképzelni azt a közmondássá vált képet, hogy „kerülgeti, mint a macska a forró kását,” az nézze meg egyszer e most naponkint látható vizsgálódásokat, és tökéletes fogalmat fog szerezni — nem annyira a macskáról, de inkább arról, hogy mily drága lehet az embernek — nem annyira az idő, mint a mulatság. No de ha valamikor, ugy e szomorú, inséges időkben legkevésbé lehet félróni, ha az emberek keresik a mulatságot. Mert a mulatságot leginkább szereti az ember, és inséges idők ide, inséges idők oda, de azért legtöbb kelete mindig csak a mulatságnak volt, van és — bizony lesz is, ha nem is mindig oly nagy s rendetlen mohósággal, mint napjainkban. Majd ha e jégpálya megnyílik, leirok néhány ily érdekesebb mulatságot, de most a rendtelenségről jut eszembe, hogy az se valami nagy rend, hogy én a jégről csevegek, holott számos fontosabb tárgyam is volna, melyekről a „Székesfejérvár” t. olvasóinak beszélnem kellene. Így például igen érdekes tudni, hogy mult vasárnap tarták meg Tóth Kálmán irói működése 25-ik évfordulójának ünnepét. Ugyanis a „Hungária” szállodában „hölgy-estély”-t rendeztek a hölgyek, melyen számos vendég volt jelen Tóth K. tisztelőiből. Kármán Lajosné nyújtá át a költőnek azt a díszes ezüst-koszorút, melyet e czélra elismerő emlékül Tóth

gyon nem elég, a magán-tulajdon elkobzása; szabad nép, a család, a munka és tulajdon oltalma alatt, vagy közöltségen táplált kolduscsoport, polgárosodásunk érintett alapjainak fölforgatásával, a kényuralomnak egy új formáját: ime az ellentétek, melyek között korunk nemzetgazdájának és államférfijainak választaniok kell.

Röviden előadván azon nevezetes anyagi, sőt erkölcsi előnyöket, melyek a népbankok átalakítása s azok minél elterjedtebb népszerűsítése által eredményeznek; megemlékezünk ezen ügy megyénk területén történt haladásáról, mely minket mint nagyszámú kisbirtokosokkal bíró megyét, kiket a természet mostohaasága leginkább sújthat — főleg érdekel.

Megyénkben a hatvanas évek közepén kezdtek az előző évek nyomasztó viszonyai folytán, segítő a nép sanyaru helyzetén, e magasztos eszmét felkarolni. Az első népbank a kápolnás-nyéki „segélyegylet” volt, mely 1865. évben alakult. Azóta majd minden év hozott létre egy-egy ily nemes czélú, anyagi javunk- és jólétünkre szolgáló egyletet. — 1868-ban alakult a „ráczalmási segély-egylet” és a „száári kölcsönző segély-egylet.” 1870-ben alakult a „lovasberényi segély-egylet,” az „adonyi segély-egylet” és a „nagyperkáta segély-egylet.” 1871-ben alakult a „mohai kölcsönös népszegélyző-egylet.” — 1872-ben alakultak a sárbogárdi, moóri, csóórnotai, csákvári, pentelei, ercsi egyletek.

Jelenleg összesen megyénkben 15 ily egylet létezik, melyek majd mind virágzó állapotban vannak. Fentebb előadván ezen pénzintézeteknek, főleg ránk földművelő népre gyakorolt hasznos voltát, ujjolag csak annyit jegyzünk meg, hogy Istennek hála, mindinkább látjuk terjedni azon iskola tanait, mely ama közmondást írja zászlóira: „Segíts önmagadon az Isten is segít.” Német-, Francia- és Angolországban nagy mozgásban látjuk a társadalom alsóbb rétegeit minden irányban törekedni az önszegély elvének valószínűsítésére. A szövetkezés erőt kölcsönöz a gyöngéknek: a kis tőkétet képesekké teszi versenyre szállani a nagy tőkékkel, melyeknek egyeduralma eddig oly rettegett volt; s míg az egyesült takarékosság fillérekből milliókat hord egybe, a kölcsönösjótállás, kölcsönzés alapjává emeli a munkát, hitelt szerez a szorgalomnak és képességnek.

Müemlékeink.

Megyénk és városunk egykori fényes múltját meg egyrézről a történelmi és a régi okmányokban szét-szórva levő számtalan adat, másrészt a fenmaradt régészeti müemlékek hirdetik. — Igaz, hogy míg az első tömegesen — még összegyűjtetlenül — fenmaradtak számunkra, addig az idő viszontagsága, a vad török s tatár igája, csak kevés müemléket hagyott hátra, mely külsőleg és szemmel láthatólag igazolná a régi nagyságot. És e kevés emlék is még mindég, nem több a vad ellenség, hanem saját fajunk, földnépünk rongálásának van kitéve; nem tekintik ezek a régi emlékekben az elmúlt kor nagyságát, nem azt, hogy gyakran egy csekély rom századok míveltségi és mű-

K. hölgy tisztelői készítették, s melyre az adakozások a „Családi kör” szerkesztőségénél történtek. Összesen 500 frt. gyűlt össze, mely szép összeg ugyan, de ily esetben vagy Magyarország, vagy Tóth Kálmán tett keveset arra nézve, hogy méltóbb eredményre járt volna e kitüntetés. Nekem nem szabad ítéletet mondani e felett. De a felett már igenis szabad ítéletet mondanom, hogy — pogány időköt élünk és minden lépten nyomon a szükség és nyomor megdöbentő jeleire bukkanunk, melyek a téli hideggel egyaránt látszanak növekedni. Még a színházak és mulatóhelyek képei is más kifejezéssel bírnak most, mint azelőtt s az első bál, melyet a „Fröbel nőegylet” a „Hungáriá”-ban rendezett, sokkal egyszerűbb volt, mint máskor. A bálhölgyek toilette-jein a fényűzés nyomai épen nem voltak láthatók s bár az egész est eléggé élénk és népes volt mindvégig, de az igaz meglepedés fénylő tündérfátyola mintha legtöbb arczról hiányzott volna, ezuttal s helyét a bizonytalan jövő félelmének ködfátyola foglalta volna el. — Mert napjainkban igazán a legtöbb ember sorsa csak a jelenben bizonyos és társadalmunk hajóját leginkább a változó szelek vezérlék s hajtják hol kedvező, hol igen is veszélyes zátanyok felé. — De jaj a böcselkedő csevegőnek! és azért hagyjuk a zátanyokat; a ki bele jut, az majd kivergődik, a mint tud. — Beszéljünk inkább a most nálunk igen divatozó séta hangversenyekről, melyekben csak egy nyűzség a közönség. E séta hangversenyek igazán fővárosi jellegűek, a mennyiben itt találkoznak a leg-

vészeti irányát tárja fel, mint bomot török és zuzzák szét. De lehet remélni nem sokáig lesz megyénk és városunkban ez így, alakuló tört s rég. egyletünk sietni fog a hajdankor emlékeinek megmentésére. Mielőtt azonban az ügyet említett egyletünk egészen kezébe ragadná, mint e megye és város közönsége, sietünk e téren is az utat egyengetni előtte, s összegyűjtve — mennyire hatalmunkban áll — ezen emlékek sorozatát, iparkodunk azokra egyletünk figyelmét felhívni. — Mindenekelőtt a vallás- és közoktatási miniszterium által 1872. évben összeállított sorozatot emeljük ki, melyhez saját jegyzeteinket csatoljuk. — A vallás- és közoktatási miniszter mult évben, az országgyűlés elé terjesztett évi jelentésében a hazai müemlékekről is megemlékezett, ezek közt megyénk és városunk területéről a következő 13 müemlék említett fel: 1) Baracs Római castrum nyomai. 2) Csókakő. Régi vár romjai. 3) Csurgó. Római caldarium. 4) Erd. Római ut. 5) Erd. Római caldarium. 6) Erd. Minaret. 7) Kikerítő. Római gát. 8) Székesfejérvár. Még fenálló régi müemléke a sz. Anna késő goth stýlú kápolna. — Ezenkívül meg van: 9) Szent István ó keresztény stýlben épült basilikájának; 10) XII. század végén vagy a XIII. elején kifejlett román stýlben épült templomnak; 11) a Róbert Károly idejében kora goth stýlben épült — és 12) a Mátyás korabeli késő goth stýlú egyháznak alapzata. 13) Vértesszent-Kereszt. Román stýlú apátsági templom rom.

Ezek azon müemlékek, melyek megyénk területéről a vallás- és közokt. miniszteri előterjesztvényben felhozattak; kimerítőnek e sorozatot korántsem mondhatjuk, mert bizony számtalan emlék van még megyénkben, melyekről úgy látszik e sorozat szerkesztőjének tudomása nem volt.

Saját jegyzeteink nyomán felemlítjük a ráczalmási templomromot, az alsó-szent-iványi temetőben levő templom vagy más épület romjait, melyek már a földszíne alatt vannak; zámolyi, csákvári bodméri, csabdi ismeretlen templom vagy más régi épületromokat, ugy a csákvári, fővenyi, ingoványi, varjúvári várromokat, s a számtalan római müemléket stb. Ezeknek összeírását alakuló egyletünk figyelmébe ajánljuk, de egy-szersmind más, eddig előttünk ismeretlen romokat illető utbaigazításokat szívesen fogadunk, s erre közönségünket ezennel fel is hívjuk, hogy így egyesült erővel az emlékek sorozata összegyűjtésén, a megvetett uton és a kijelölt alapon egyletünk — a közmívelődés előnyére — minél gyorsabban haladhasson előre.

Szigetfői.

Hatósági élet.

Szab. kir. Székesfejérvár város f. hó 9-én tartott rendkívüli közgyűlése.

Elnök Novák Kálmán, polgármester; jegyző, Juraszék Ferencz, főjegyző. Bizottsági tagok kis számmal.

Elnöklő polgármester tudatja, hogy végre 5 hónapi vajadás után a m. ministerium a városi bizottsági gyűlés által megállapított és jóváhagyás végett felterjesztett „sorompó és helypénz illeték szabályzat”-ot visszaküldötte, s miután a béreletek f. hó végével lejárnak, az idő rövidsége szükségessé teszi a gyors intézkedést, s ennél fogva a mai rendkívüli közgyűlés tartását is.

Olvastatik a ministerium leirata, melyben felületes indokollással a város által felterjesztett sorompó és helypénz illeték tételei 2 kivételével nem hagyat-

távolságot oda künn az élet nagy munka- és kenyéripiazzán, hol mindenkinek más más csatornák szolgáltatják az existenciát, tehát a legfőbb érdekét; mert itt benn ez épen nem választja el az embereket egymástól, a minthogy ide őket legtöbbnyire egy s ugyan az az érdek gyűjtí össze, és ez — az ismerkedés érdeke. Hja! mert az emberek nálunk oda künn nagyon el vannak foglalva és az ismerkedések vagy sok időt, vagy sok pénzt igényelnek, a miért a fővárosban nem oly divat a házi vendégség, látogatás stb. mint a kis városokban. Keresni kell tehát az embereknek módot, hogy vendégség és látogatás — pénz- és idővesztegetés nélkül is — ismerkedhessenek. Hisz én édes Istenem! mi emberek már egy vagyunk alkotva, hogy társak nélkül nem boldogulhatunk, s egy ily séta hangversenyen (a „Hungáriá”-ban) akár tucatszámra szert tehetünk — társakra. Elég például, ha csak néhány ismerősünk van ott, mert ezek bemutatnak a maguk ismerőseinek s azután ez új ismerősök ismét az ő ismerőseiknek s ha tetszik, ily arányban talán az egész ottani közönséggel megismerkedhetünk. Az emberek tehát csak gondoskodnak magukról úgy a hogy, hanem azért a művészek s írók sem maradnak hátra s a már néhányszor tartott érdekes estélyeket folytatni fogják. E hónap 17-kén lesz legközelebb ily estélye az írói és művészi „kör”-nek a „Hungáriá” szálloda nagytermében, hol eddig is volt s hol — mint hallom — mindig igen szép közönség

tak helybe. A ministerium leirata általános visszahatást idézett elő, nemcsak a hosszas illetégek késői válaszadás, hanem a megállapított szabályzat helyben nem hagyása miatt is, mivel a kidolgozásnál több városoknak már a ministerium által jóváhagyott illeték szabályzata szolgált irányadóul, s azoknak magas árára a fejjérvári nem is emelhetett.

Szóllósy, Soy József, Havranek, Kovessy Ferencz stb. felszólása folytán, tekintve az idő rövidségét, mely az újabb átdolgozást lehetetlenné teszi, de tekintve azt is, mikép azon okok és alapok, melyeket a bizottsági gyűlés a sorompó és helyilletékek meghatározásánál felemlített, megingatva nincsenek; különben is a város azon nemes kötelességét, hogy a haladás és művelődésnek zászlóvivője legyen, csak úgy teljesítheti, ha a kellő jövedelmekről is gondoskodhatik, s végre míg a megyék közigazgatási költségeit az állam megtéríti s a városokét nem, holott ez utóbbiak közül Székesfejérvár csak a nevelés előmozdítására évente többet ad 30 ezer forintnál, határozott: hogy a jelenlegi árszabály mellett a sorompó jövedelmei, és a helypénzszedés egy évre haszonbérbe adatnak, s árverési napul decz. 19-ének délelőtti 9 órája tüzetik ki Megjegyzetvén, hogy a jelenlegi bérlők előlegesen felszólítottak, hogy bérlétüket a mostani bérosszeggel egy évig meg tarthatják. A megállapított sorompó és helypénz illetékek pedig okadatoltan ujjolag a magas ministeriumhoz jóváhagyás végett felterjesztettek. S az okadatolás és indokolás adatainak összegyűjtésével a már e tárgyban működött bizottság bizott meg.

Több tárgy nem lévén kitézve, a gyűlés feloszlott.

B. scorpia.

Hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város hatósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a sör és sörelesztőnek a város területén elárúsítása és behozatala után járó jövedék (accisa) szedése a városi közgyűlésnek folyó évi 6270 számú határozatával 1874. évi január hó 1-től kezdve három egymásután következő évre haszonbérbe adatni rendeltetvén, ezen jogügylet iránti nyilvános árverés határidejéül f. hó 18 ik napjának reggeli 9 órája a városi házi nagyteremben tüzetik ki, melyre vállalkozni kívánók meghívatnak, megjegyzetvén, hogy az árverési előleges feltételek Széplé Nándor gazdasági tanácsnok úrnál, hivatalos helyiségében és órák alatt bármikor betekintheők. — Zárt ajánlatok csakis kellő bánatpénz mellett fogadtnak el.

Székesfejérvárott, 1873. évi december 4-én.

Novák Kálmán, m. k., polgármester.

Pályázat.

Székesfejérvár szab. kir. város köztörvényhatóságánál a 900 frt. évi fizetéssel rendszeresített irattárnoki állomás üresedésébe esvén, felhivatnak mindazok, kik ezen hivatal elnyeréséért pályázni kívánnak, miszerint kellő képességeköt és ismereteiket igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat bezárólag folyó 1873. évi december 18 ig a városi törvényhatóság igtató-hivatalához benyújtani el ne mulasszák.

A folyamodványoknak betekintése és a közzévéleménynek folyamodók egyéni képessége, valamint az erkölcsi magatartása iránti meghallgatása mellett az elhossziglani kinevezés az 1870. XLII. t. cz. 65 ik § a értelmében, általam fog eszközöltetni.

Kelt Sz.-Fejérvárott 1873. évi dec. hó 11.

Zuber József m. k. városi főispán.

s jó vacsora szokott lenni. Nem minden író vesz ugyan részt ez estélyekben, de a kik részt vesznek, azok aztán mind igen jól is mulatják magukat, a közönséggel együtt, mely többnyire igen válogatott. Mert hát: „kinek a pap, kinek a papné” — kinek az írói kör és estély, kinek a maga köre és tömjéne. — Azért ne is kritizáljunk, mert még egy belejöhetnének a kritizálásba, hogy Neville Mór Shakespeare-alakjairól se tudnánk elismerőleg szólni, a mi pedig nem a legnagyobb bűn volna. E művész ugyanis nem elégedett meg, hogy angol nyelven a német közönséget már agyon untatta, de most a mi nemzeti színházunkban is föl akar néhányszor lépni. Mintha bizony az angol nyelvet nálunk legtöbb ember értené! Hisz az nem érdem ugyan, hogy ez épen sőt nagyon is megfordítva áll, de azért ne kívánja senki tőlünk, hogy mi egy ember kéz-, láb- és arczjátékában gyönyörködjünk és művészetünk templomában a legmagasb gyönyört, a szellemi érzelmet, ezért jobbra nélkülözzük. De nálunk minden megy, ha néhány álnagyság befolyását kicsikarta valaki s aztán azoknak kicsinyos hiúságukat csiklandozza.

De ugy-e megmondtam kérem, hogy nagyon belevetünk a kritikába. Én már ismerem az emberi természetet és erősen hiszem, hogy sokkal több kritikus van a világon, mint — ember, azaz, hogy az emberek mindnyájan kritikusok és vajmi kevés köztük a — még csak Neville Mór is. Tisztelet-becsület tehát Nevill urnak, de jobb szeretőnk, ha művészetét, mit mi nem